No. 1284 Zaterdag 8 Augustus 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 7 Augustus.

WAAROM PRESIDENT CASTRO de relaties met Nederland afbrak.

Niemand minder dan Z. Exc. J. DE J. PAUL, Minister van Buitenlandsche Zaken in Venezuela, zal ons hierover inlichten. Na herinnerd te hebben aan de uitzetting van den Heer DE REUS en er nogmaals den nadruk opleggend, dat het Bestuur van Venezuela de beleediging strikt als persoonlijk van den Heer DE REUS uitgaande had opgevat, welke persoonlijke beleediging niet onmiddellijk de goede, vriendschappelijke verhouding tusschen Venezuela en Nederland in gevaar bracht, gaat Z. Exc. verder:

„Deze wijze van beoordeeling van des Heeren DE REUS aanvallend optreden, in zoover daarbij melding werd gemaakt van het voortduren der vriendschappelijke verhouding tusschen beide landen, grondde zich vooral in het vaststaand vertrouwen, door mijn Regeering gekoesterd, dat de handelwijze van Minister DE REUS, zoodra deze bekend zou zijn aan de Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, onverwijld aanleiding zou geven tot een volledige en vrijwillige genoegdoening aan de Regeering der Republiek, om daardoor de minste verdenking weg te nemen, dat de beleediging, toegebracht door den Minister, ook werd goedgekeurd door Haar, welke hij vertegenwoordigde. Dergelijke betuiging verwachtte de Regeering van Venezuela van de Regeering van Uwe Exc., zonder dat het noodig zou zijn deze te eischen, daar de kennisname van het onverdedigbaar gedrag van den Heer DE REUS daartoe voldoende is.

Nieuwe voorvallen hebben later aan het optreden van den Heer DE REUS een beteekenis gegeven, veel ernstiger dan de Regeering van Venezuela geneigd was aan te nemen, en welke ik verplicht ben ter kennis van Uwe Exc. te brengen, opdat niet ontbreke wat allernoodzakelijkst is voor de voortduring der vriendschapsbetrekkingen tusschen beide landen, zoo deze betrekkingen willen rusten op den grondslag van wederkeerige achting en eerbied.

Toen de Nederlandsche kruiser *Gelderland* den 25sten der loopende maand gekomen was in de territoriale wateren van Venezuela, ankerde hij eerst op de reede van Puerto Cabello en den volgenden dag op die van La Guaira zonder noch de eene, noch de andere maal het voorgeschreven saluut te brengen, noch bij zijn aankomst noch bij zijn vertrek, wat eergisteren plaats had, aan boord den Heer DE REUS medevoerend.

Niettegenstaande de Commandant van den kruiser verklaard had, toen de sloep van den havenmeester in beide havens langs zij kwam om het onderzoek te doen, dat hij dat onderzoek aan boord niet toe liet, daar hij geen communicatie met den wal wilde hebben, heeft de Regeering van Venezuela aan de inscheping van den Heer DE REUS, welke Zondag 26 der loopende maand plaats had te La Guaira geen enkele moeilijkheid in den weg gelegd. Noch de komst van den kruiser, noch het doel van zijn reis werden, zooals had behoord, den Autoriteiten van Venezuela aangekondigd, terwijl het besluit van den Commandant om geen communicatie met den wal te hebben, het zou hebben gerechtvaardigd, dat de Venezolaansche Autoriteiten iedere manoeuvre van bedoeld schip hadden verboden, wat de inscheping van den Heer DE REUS belet zou hebben.

Zij onthielden zich aldus te doen, waardoor zij hun uitstekende gezindheid toonden om te voldoen aan het besluit, dat de Commandant van den kruiser bij zich zelf had vastgesteld, toen hij ankerde in de havens van Venezuela, en aldus hebben zij tot het laatste oogenblik den Heer DE REUS de voorrechten gewaarborgd van zijn diplomatieke zending.

De Nederlandsche Consuls resideerende te Puerto-Cabello en La Guaira hebben zich respectievelijk langszij van den kruiser begeven om een bezoek te brengen, en in beide gevallen werden zij door den Commandant van het schip begroet met zeven kanonschoten.

Dit saluut, terwijl men beide havens, die een fort bezitten, naliet te salueeren, geven aan dit verzuim een beteekenis niet slechts van een tekortkoming aan de internationaal vastgestelde gebruiken, maar daarenboven nog van opzettelijk gewilde onbeleefdheid, gegeven de bizondere omstandigheid, welke ditmaal oorzaak was van de komst des kruisers, n. m. het aan boord nemen van den Heer DE REUS, wien de Regeering van Venezuela zijn paspoort had gegeven wegens beleedigingen der Republiek aangedaan.

Te gelijker tijd, dat deze dingen voorvielen in de wateren van Venezuela had op het eiland Curaçao een schandelijke aanslag plaats op de woning van den Venezolaanschen Consul op genoemd eiland, een aanslag uitgaande van het lagere volk, aangewakkerd door personen, die reeds gedurende eenigen tijd het eiland aanzetten tot vijandschap tegen Venezuela en zijn Bestuur, door openbaarmakingen (in de Pers) welke door de Autoriteiten van het eiland worden toegelaten.

In den nacht van Zaterdag 25 dezer maand, werd de woning des Consuls aangevallen door een menigte, die steenen naar binnen wierp, de vensters brak en het wapenschild van het Consulaatskantoor naar beneden haalde. Toen het leven van den Consul en dat van zijne Echtgenoote en kinderen bedreigd werd bij dezen aanval, welke aan de beschaving van een volk onwaardig is en getuigt van onmacht der Autoriteiten, of van onvoldoende bescherming van een consul eener bevriende Natie en van diens familie, toen werd het genoemden Consul duidelijk, dat zijn eigen leven en dat der zijnen was overgeleverd aan de willekeur der bewerkers van het oproer. Toen dacht hij zijne familie te redden door haar naar Venezuela te zenden met de Amerikaansche boot, welke den volgenden dag Curaçao zou aandoen. De Procureur van het eiland bracht hem Zondags een bezoek om hem te verzekeren, dat dergelijk opstootje slechts mogelijk was geweest, omdat hij (de Procureur) 's avonds niet in de stad was, daar hij anders maatregelen zou hebben genomen om het te voorkomen, en drukte aan den consul als zijn meening uit, dat het voorzichtig was de familie naar Venezuela te zenden, om haar voor verdere aanvallen te vrijwaren. Om dit plan ten uitvoer te leggen, begaf zich de heer LÓPEZ naar het Agentschap der Red „D"–booten en terwijl hij daar was, zagen de Heeren, bij wie hij zich bevond, dat opnieuw een oproerige menigte op straat samengroepte, onder luid geschreeuw tegen den Consul, tegen Venezuela en tegen zijn President, Gral. Castro. Onder deze omstandigheden snelden eenige politie–agenten toe, die poogden de groepen uiteen te drijven; te vergeefs; de menigte nam snel toe, daar het volk uit den omtrek kwam toeloopen, waardoor bewezen werd, dat er een vooruit beraamd plan bestond om een aanval te doen op het leven van den Consul. Toen kwam er een versterking van de militaire macht bij om den Consul naar zijn woning te geleiden, en terwijl hij den afstand door de straten aflegde, werden verschillende steenen naar hem geworpen, die hem eenig lichamelijk letsel veroorzaakten. Ofschoon klaarblijkelijk de politie en de militaire macht trachtten te voorkomen, dat de Consul zou sneven door de hand van deze ongebreidelde bende, geen enkele maatregel van krachtdadige onderdrukking werd genomen door hen, die verplicht waren veiligheid te waarborgen aan een Consul in functie. Onder deze omstandigheden in zijn huis aangekomen, besloot de Consul, gezien de onmacht der Autoriteiten om hem in de uitoefening van zijn ambt te handhaven met waarborg van de veiligheid en eerbied, welke zij in 't bizonder hem verplicht waren te verzekeren, het archief van het Consulaat en de meubelen zijner woning achter te laten onder de hoede van den Duitschen Consul op genoemd eiland en met zijn familie zich in te schepen op de Amerikaansche boot, welke dien middag moest aankomen. In deze oogenblikken duurden in de straten, rondom het huis van den Consul, de betoogingen van het oproer voort, met geschreeuw van dood aan den Consul, aan de Venezolanen en aan Gral. Castro.

De Adjudant van den Gouverneur liet zich toen aandienen met de opdracht aan den Consul te zeggen, in naam van genoemde Autoriteit, dat, daar op het oogenblik het getal der oproerlingen vermeerderde met hen, die van de buitendistricten kwamen, zijn persoon niet veilig werd geacht, tenzij hij een toevlucht wilde nemen in het fort.

De Consul antwoordde aan den Adjudant van den Gouverneur, dat als het noodzakelijk werd geacht, dat hij en zijn familie zich daarheen begaven, hij bereid was dit te doen, totdat hij zich zou inschepen. Kort daarop kwam de Procureur–generaal den heer L[illegible] zeggen, dat de stoomboot *Maracaibo* in het gezicht was, reden waarom hij het aangeboden toevluchtsoord niet meer noodig achtte, daar zijn vertrek en dat zijner familie geregeld kon worden, zoodra de boot aan de kade zou vast liggen, wat ook geschiedde, terwijl de Consul en zijn familie ter nauwernood de noodzakelijkste kleedingstukken, die bij de hand lagen, kon medenemen. Toen aldus met den Procureur-generaal der Kolonie was overeengekomen, en de Autoriteiten van het eiland, niet in staat waren het oproer uit een te jagen, en geheel en volkomen den eerbied te waarborgen, verschuldigd aan den persoon van den Consul en van zijn familieleden, noch onmiddelijk en gestreng een einde te maken aan dergelijken aanval, werden maatregelen getroffen, dat de Consul en zijn familie zich aan boord konden begeven, begeleid door politie-agenten en soldaten, terwijl hij door de straten ging en de haven overstak, tot de plaats, waar de boot geankerd lag. Gedurende dezen tocht hield het geschreeuw niet op, noch het gooien met steenen, zoodat de Procureur–generaal zelf soms geraakt werd.

Toen de boot bij haar vertrek door de haven voer, hield het uitzinnig geschreeuw der menigte nog aan, waaronder eenigen van de opstokers en raddraaiers konden worden erkend, reeds gesignaleerd wegens hun aanvallen op den Consul, en de Regeering van Venezuela, in de bladen *El Imparcial*, *La Cruz* en *Amigoe di Curaçao* en andere organen, toegelaten door de Autoriteiten der Kolonie.

De ernst der feiten, welke ik heb medegedeeld zullen de Regeering van Uwe Excellentie doen zien de houding, waarin de Kolonie van Curaçao zich geplaatst heeft tegenover het Bestuur van Venezuela, en hoe deze houding de goede betrekkingen van vriendschap bestaande tusschen beide landen compromitteert.

Zoodat, wegens beleedigingen door Minister DE REUS de Republiek en haar Regeering aangedaan, wegens het nalaten van het saluut aan de vlag door den kruiser *Gelderland* in deze bizondere omstandigheden, en wegens den aanslag, waaraan de Consul van Venezuela en zijn familie heeft blootgestaan, als mede het wapenschild van het Consulaat op het eiland Curaçao in den nacht van 25 en Zondag 26 van deze maand, ziet de Regeering van Venezuela zich verplicht aan de Regeering van Uwe Exc. te berichten, dat, zoolang niet de noodige voldoening en eerherstel gegeven zijn voor de beleediging en smaad, waarop deze nota doelt, de vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide landen niet kunnen voortduren."

Naschrift van de Redactie.

Weinig woorden zullen wij verspillen aan de bespreking van deze officieele nota. 't Gaat ons te ver, 't is al te grof!

Vooreerst, wat nette manieren en delicate behandeling ten opzichte der Hooge Regeering in Nederland! Het officieele stuk, 28 Juli geteekend, kan op zijn vroegst eerst over drie weken in handen zijn van Z. Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken, voor wien het allereerst bestemd is. Door het echter onmiddellijk openbaar te maken in *El Constitucional*, weet de geheele wereld het eerder dan de Minister, of zal Z. Exc. den verkorten inhoud reeds vernomen hebben uit telegrrammen van Buitenlandsche Bladen, vóór Z. Exc er officieel van in kennis werd gesteld.

Maar, zoo zijn nu eenmaal de manieren van de tegenwoordige Regeering van Venezuela! De Minister-Resident, de Heer DE REUS, deelde ons mede, in een onderhoud, wat Z. H. E. G. ons dezer dagen toestond, dat ook hij zijn ontslag en uitzetting éérst gelezen had in *El Constitucional* en vijf uur later pas de officieele stukken ontving.

En dat een Regeering, di[illegible] eigen waardigheid aldus [illegible] eischen durft, dat H. M. onze ge[illegible] eerbiedigde Koningin, maar o[illegible]dellijk excuses zal komen aanbieden, zoodra Zij, al was het slechts uit de verte, ook maar iets vernomen had van het particulier schrijven van den Heer DE REUS.

De Regeering van Venezuela heeft dit blijkbaar verwacht, gelijk de aanvang van bovenstaande Nota getuigt. Anders kunnen wij die woorden niet verklaren.

En dat de Regeering, die zoo weinig eerbied toonde voor Nederland nu zelfs buitengewonen eerbied durft eischen van H. M. oorlogsschip voor de Venezolaansche vlag, en het als een beleediging opvat, dat deze vlag niet meer dan eens per jaar, zooals de internationale gebruiken voorschrijven, gesalueerd werd.

Waarlijk, zulk een brutaliteit gaat toch al te ver!

Ver beneden peil en een beschaafde regeering geheel en al onwaardig is wel de insinuatie, alsof de Heer DE REUS, in een particulier schrijven *nota bene*, zich minder gunstig heeft uitgelaten over President Castro met medeweten en goedvinden der Hooge Regeering in Nederland, en er verband bestaat tusschen wat hier op Curaçao geschiedde en des Heeren DE REUS' schrijven. Ja zelfs, de tekortkomingen, enkel in de verbeelding van Castro bestaande, van den Commandant der *Gelderland*, en het volgens President Castro niet krachtdadig genoeg optreden der Curaçaosche Autoriteiten om de straatrelletjes van Zaterdag en Zondag, desnoods met geweerschoten en den blanken sabel tegen te gaan, worden met elkander in verband gebracht.

Wel zeker! waarom niet ronduit gezegd, dat het een complot was, in den Haag op 't getouw gezet en van daaruit aangevuurd en geleid!

Zooals de waard is vertrouwt hij zijn gasten. Wat door den Heer LOPEZ en GRAMCKO is geschied, zullen wij nu verder maar niet beoordeelen. Wijselijk zwijgt de Nota over de geleidelijke en onmiddelijke oorzaak van het opstootje in Curaçao.

Dat was geen oproer, maar een opstootje, een relletje, volstrekt niet gericht tegen de Venezolanen, noch een betooging tegen Grl. CASTRO, maar uitsluitend ten doel hebbend kort recht te zoeken en af te rekenen met GRAMCKO. Dat LOPEZ er later ook in betrokken werd, is wel natuurlijk te verklaren, maar was van te voren niet afgesproken. Op het leven van den Consul is het nooit gemunt geweest. Het volk was ten volle bevredigd, toen het hoorde, dat de Consul het eiland zou verlaten, en dacht er niet aan zijn leven, nog minder dat zijner familieleden te bedreigen. Dat uit baldadigheid er een paar steenen geworpen werden, wie kan dat verhinderen? Moest daarom onmiddelijk bloed vloeien?

Toch mag den Autoriteiten van Curaçao het ondankbaar verwijt niet treffen, dat zij niet krachtdadig genoeg zijn opgetreden en den Consul niet voldoende hebben beschermd. Trouwens, wat de vijandige Nota mededeelt is reeds meer dan voldoende om hun gedrag te rechtvaardigen, en zelfs onze vijanden tegen wil en dank te dwingen hun lof te brengen.

Als blijkbaar de politie en de militaire macht trachtten te verhinderen, dat de Consul zou sneven door de hand van de ongebreidelde menigte, en hun dit niet alleen ten volle is gelukt, maar de Consul en zijn familie met een vrachtwagen vol bagage ongehinderd zich door de straten naar boord kon begeven, is dit WEL een bewijs van krachtdadig optreden en moet men er niet op laten volgen, zooals in de Nota te lezen staat, dat geen enkele krachtige maatregel genomen werd. Maar men schijnt, volgens President Castro, niet krachtdadig te kunnen optreden, als er geen bloed vloeit. Nu, op ons beschaafd Curaçao kan men dat wèl. Men gehoorzaamt hier aan de bevelen van het Gezag, zonder dat het noodig wordt de menigte te doen uiteen [illegible] met geweld van wapenen.

Een enkel woord over den aanval op de *Amigoe di Curaçao*.

De *Amigoe* staat niet in het minste verband met welken agitator ook tegen den Consul of de Regeering van Venezuela. Nooit werden wij voor eenig artikel betaald, noch beïnvloed door vijanden van Venezuela Wat wij schreven, was onze eigen, volle overtuiging. En die overtuiging gaat niet tegen Venezuela, noch tegen de Venezolanen, maar enkel en alleen tegen de onwaardige behandeling van de Nederlandsche Regeering en haar Vertegenwoordiger, en van onze dierbare Kolonie Curaçao door het tegenwoordig Bestuur van Venezuela.

Wij verlangen niets liever dan broederlijk samen te leven met de Venezolanen en gezamenlijk te werken aan den voortgang en bloei van beide landen, door geografische ligging en natuurlijke gesteldheid, aangewezen om elkander wederkeerig te helpen en te steunen en elkanders welzijn te bevorderen.

Van deze gelegenheid maken wij tevens gebruik een scheeve voorstelling van sommige feiten in ons verslag der vorige week recht te zetten. De Procureur-generaal is niet Zaterdagnacht, maar Zondagmorgen bij de familie LÓPEZ geweest en heeft den Consul niet door een klein poortje, maar geëscorteerd door politie en militairen langs den breeden weg naar boord gebracht.

Met de W. I. M. naar West-Indie.

(*Van den „Telegraaf"–correspondent.*)

April 1908.

CURAÇAO.

Om 6 uur 's morgens voeren we tusschen de grappige forten van Willemstad en zagen nu van dichtbij het aardige stedeke, dat als een sneeuwwitje romdom de prachtigste haven van West-Indië ligt en even de brousgroene heuvelen opkruipt.

Ge slaakt een kreet van verrassing, wanneer ge, uw oogen bijna niet geloovend, tusschen die huizen voortvarend, bemerkt, dat ge in een stukje vaderland aangekomen zijt. Hoe innig doen die gevels en geveltjes aan. Ze zijn niet rood-bruin, als in Holland, maar geschilderd in lichtgroen en rose, in blauw en zeegroen, terwijl de daken alle bedekt zijn met onze Hollandsche, rood aarden pannen, bestreken met sneeuwwitte kalk, zoo schitterend in de zon, dat de oogen er wel onder lijden moeten.

Met een gevoel van tevredenheid en rust, stapt ge de brug over, al bijna bekend met dit brokje Holland. Ge voelt u veilig en gerust na het dwaas-vreemde Haïti.

Hier gevoelt men zich als Hollander onmiddellijk thuis. 't Is of ge dit stedeke al eens vroeger ergens gezien hebt, maar toen omringd door wuivende vruchtboomen, schaduwrijke tuinen, met springende fonteinen, het dorado waarvan ge meermalen in het korte leven droomt en dat ge soms nog wel fantaseert, wanneer het kranten-bestaan daartoe eenigen tijd en lust over laat.

Hoe zie ik dat alles nog voor me: die kleine vriendelijke woningen, links en rechts van het klaar doorzichtige water, die speelgoed-fortjes, het gouverneur-paleis met de sneeuwwitte hoven, de aardige torens van kerken en kapellen en al die keurige villa's langs den goed onderhouden rijweg......

De menschen zien er hier rustiger uit dan de blanken op Haïti. Hun lach is gul en hartelijk, de inwoners zijn bezadigd en kalm, hebben in hun overleg iets van den steeds overleggenden Hollander. Zij hebben de goede zorg voor hun erf, de slimheid in zaken doen, het bijna angstige wikken en wegen, de vasthoudendheid en durf om zaken te ondernemen en oer-oude tradities der pientere voorvaderen, voort te zetten. Zij zijn gastvrijer dan de meeste Hollanders en bezitten een liefde voor het moederland, waaraan menig Hollander een voorbeeld kan nemen.

De Curaçaosche neger verliest tamelijk wel zijn arrogantie en de algemeen heerschende karakterziekte: van brutale verlegenheid. Ik geloof, dat de heer Van Kol heel erg met het zwarte volk (over het algemeen) ingenomen is. Ik kan tot mijn leedwezen niet dat enthousiasme koesteren. De negers, in doorsnee genomen, zijn minderwaardig in geestelijke ontwikkeling dan de blanken. Dat de menging van Chineezen met Afrikaansche zwarte vrouwen voor resultaat Japanners gegeven heeft, gelooft geen serieus mensch meer. 't Is mogelijk, dat de zwarten vooruit gaan, maar in ieder geval bewijst Haïti, dat ze tegenstanders zijn van beschaving en vooruitgang.

De neger hier schijnt zich niet bij voortduring verplicht te gevoelen, den blanke onder den neus te wrijven, dat hij dezelfde rechten heeft. Afgezaagde, vervelende thema's, waarom zich geen enkele blanke bekommert. De neger gaat hier door de bank goed gekleed, loopt zelden barrevoets (men noemt het schoeisel „alpargata", 'n soort sandaal) en is gewoonlijk beleefd.

Zoodra ge van Punda naar Otrabanda over de pontonbrug loopt, is het of de menschen u welwillend toeroepen:

— Zoo! Ben je daar eindelijk? Kom binnen! Hoe gaat 't met onze Koningin, den Prins en 't lieve moederland?

Hier ben je geen vreemde eend in de bijt en de glimlach op de goudzonnige gezichten schijnt wel te zeggen:

— Ja! we kennen je al. Je komt uit Amsterdam om de toestanden hier te leeren. Ga je gang maar. Vraag slechts en we zullen je alles vertellen.

Al die zonnige, heerlijke dagen, ze zijn mij bijgebleven en ze behooren tot de beste oogenblikken, die ik in de Antillen heb doorgebracht.

Hier woei de wind altijd door de vertrekken heen, de bekende passaat die Curaçao frisch, maar ook onvruchtbaar blaast.

De heer H. P. de Vries, vertegenwoordiger van de Koninklijke West-Indische Mail, had de goedheid mij aan vele ingezetenen van Curaçao voor te stellen.

Als goed Nederlander stel je belang in deze noodlijdende kolonies in de West.

Ik raadpleegde, gedurende mijn toeven in die kleine kolonie verschillende personen; had een interview met den gouverneur van Curaçao jhr. De Jong van Beek en Donk; werd allerhoffelijkst ontvangen door monseigneur van Baars, den bisschop van de R. K. Kerk, en sprak verder met de heeren van den Kolonialen Raad, de bezitters van groote magazijnen en de redacteuren van hier verschijnende bladen: „de Amigoe di Curaçao", pater Wahlen, van den „Imparcial", den heer H. Penso, van den „Vrijmoedige", den heer C. D. Meyer, van „La Cruz" den heer rector Zwijsen.

Van mij kan niet gevergd worden, dat ik een persoonlijke opinie weergaf. Ik ben slechts 8 dagen op het eiland geweest en kon alleen de inwoners interviewen, die meest allen goed bekend waren met landbouw, handel, nijverheid en scheepvaart.

Het spijt mij te moeten schrijven, dat de Curaçaoënaars niet accoord gaan met de tegenwoordige plannen van den gouverneur. Slechts één enkele onder al die menschen gelooft, dat de gouverneur in de verre toekomst een klein resultaat zal bereiken, terwijl alle andere heeren in de pogingen van hooger hand geen heil zien.

Maar laat ik eerst een klein idee geven van het landschap rondom Curaçao, beter gezegd „Willemstad".

Het Landschap.

Toen ik het land de eerste maal zag, dacht ik met schrik aan mijn reis naar IJsland terug. Ik zag in 't begin langs de kust geen enkelen boom en een soort grauw zand met spitsharde planten begroeid, mooie baaien met klompen en rotsen.

Naderhand mocht ik boomen zien en zelfs kleine plekjes vruchtbaar land. Dankbaar herinner ik mij den tocht naar „Hato", de plantage van den heer Van Lier, waar het éénige stroompje van Curaçao te vinden is.

Maar zoo ver het oog reikt, zijn de omstreken van Willemstad niets dan dorre woestenijen; hoogten en laagten met al zéér weinig cultuur.

De negerbevolking, zoo werd mij gezegd, spit weer elk seizoen den grond om en zaait maïs. Verder verbouwen zij de z. g. pindas (thans nog héél weinig, wijl de olienootjes geen afzet meer vinden door de groote concurrentie der Afrikaansche vruchten) en boonen.

Wie het landschap gezien heeft, gaat wel moedeloos naar het vriendelijk stedeke terug. Regen valt er zéér zelden, zóó zelden, dat de aarde weinig of geen vruchten voort kan brengen. Altijd blaast de Passaatwind over de kale velden, een heete wind, die den groei der enkele divi-divi-boomen en struiken belemmert en de stammen doet overbuigen, de kronen als met scherpe messen plat snoeit.

Het negervolk is ijverig en het werkt hard en steeds met denzelfden moed, voor een karig bestaan.

Het spreekt vanzelf, dat de veeteelt op dit stukje rots in de Antillen, ook niet veel om het lijf heeft.

Geiten, schapen en runderen kunt ge op enkele plantages in voldoend aantal vinden. Doch één van de grootste bezwaren voor het vee is weer voedsel en water.

Na deze tamelijk troostelooze „prélude", zal ik maar met mijn interviews beginnen, en dan tot slot iets in het midden brengen, dat misschien bij kan dragen tot verbetering van de bestaande toestanden.

Ik heb gemeend, na de vragen en antwoorden, bij het interview van den gouverneur, direct de opinies te geven van de Curaçaosche ingezetenen.

Het interview met den gouverneur jhr. De Jong van Beek en Donk.

't Was iets méér dan smoorheet, toen ik over de pontonbrug naar het gouvernementspaleis stapte.

Ge gaat daar een oud poortje door, waar gewoonlijk een paar oude vrouwtjes met vruchten of levensmiddelen zitten. Het zijn verdroogde wezentjes, door de heete zon te zaam geschrompeld als overjaarsche appelen.

Het kijkje door dat poortje, de grauwe fortmuren links, en rechts, doen aan een stukje Oostersch leven denken, stil en vol geheim, wit en zonnig.

We stapten de breede trap op en bleven een oogenblik wachten in de groote, koele voorgalerij, waar mooie oude wapens hingen en nog een groote beschilderde trommel stond uit den tijd van den grooten stadhouder Willem den Derden, Koning van Groot-Brittanje.

De gouverneur ontving ons in een wit tropen-kostuum. Hij is een kloek gebouwd man van middelbaren leeftijd, met blanke huid, blond haar en dun-blauwe, onrustige oogen.

Zijn houding is rustig, een beetje vermoeid, als van iemand, die jaren lang voortdurend te kampen heeft gehad met irriteerende kleine en groote tegenspoeden.

De gouverneur heeft op mij den indruk gemaakt van een reëel man, die het goede voor de kolonie wil, doch er niet in geslaagd is, de bewoners van het eiland te overtuigen, dat zijn plannen de éénige goede waren.

Het is mogelijk, dat de heer De Jong van Beek en Donk zich te weinig aantrekt van andermans opinies, dat hij te véél op hetzelfde aambeeld slaat, zonder zich van de ingezetenen iets aan te trekken. O! ik weet 't, dat er niets moeilijker is, voor sommige éénzelvige karakters, dan te schipperen met de inwoners. Ik weet, dat zoo'n politiek van geven en nemen velen niet gegeven is. Edoch, ik geloof, dat alléén hij gouverneur van zoo'n kleine gemeenschap kan zijn, die als een burgemeester „vader" der stad is. Een burger-vader, een blijmoedig mensch, die iedereen kent, met iedereen spreekt, de kinderen kent, als een huisdokter.

Heb ik goed gezien en goed geluisterd naar de „vox-populi-middelklasse"! dan heeft deze gouverneur die kwaliteiten niet. Hij bezit daarentegen andere, die wel te voorschijn zullen komen in het interview.

Ik kan geen vooroordeel hebben tegen den gouverneur. Integendeel: Hij heeft mij en mijn vriend hartelijk ontvangen en het belangrijke gesprek, dat ik met hem voerde, heeft mij overtuigd, dat de heer De Jong v. Beek en Donk recht heeft op een hoogere plaats in ons koloniaal bestuur, na al de jaren, die hij in deze kleine kolonie heeft doorgebracht.

De gouverneur sprekend over zijn landbouwplannen, zei:

— Ja! 't Ziet er op 't oogenblik weer troosteloos uit. De droogte is schrikbarend en zonder water kunnen de landen niets, of heel weinig voortbrengen. U zult wel gehoord hebben, dat we overal bezig zijn, dammen aan te leggen. Dat lijkt vreemd, zei de gouverneur, met een glimlach, maar ik wil u vertellen, waarom. Wanneer het hier regent, dan giet het water uit den hemel. Door het sterk geaccidenteerde terrein, vloeit het kostbare vocht direct naar zee.

Op sommige plantages, die gunstig gelegen zijn, kan men een groot gedeelte van het water opvangen in putten. Vele plantagehouders hebben op die vergaarbakken windmolens (Amerikaansche) staan. Hun velden en veldjes worden nu gedurende de zéér lange droogte geïrrigeerd door het regenwater.

Ons doel is nu, zooveel mogelijk dammen aan te leggen, en wel voornamelijk op die plaatsen, waar het water het snelst wegstroomt. De heer Lens maakt topografische opmetingen en u zult, wanneer u het land ingaat, bemerken, dat er al heel wat dammen, groote en kleinere, gereed zijn.

Wat de Curaçaosche ingezetenen over dammenaanleg zeggen.

Het verwonderde mij, als „outsider" te hooren, dat de meeste ingezetenen zéér weinig verwachten van deze dammen.

Sommigen vertelden mij, dat het geld vermorsen was, om die dijkjes overal aan te leggen. Anderen zeiden: de kleine boer is verplicht, den dam te onderhouden. Hij schraapt het beetje teelaarde van den kalkachtigen bodem weg en er blijft geen grond over om te zaaien. Derden vertelden mij: „De kleine dammen zijn te zwak. Die zullen bij grooten regenval, doorbreken. De grootere kunnen dan den druk van een stortvloed niet uithouden Het gevolg zal zijn, dat ze alle bezwijken. Worden de dammen nog zwaarder gemaakt, dan komen er weer de groote onkosten niet uit."

De meesten meenden: „Neem aan, dat wij iets meer water zullen behouden dan staat het nog te bezien, of het uitgegeven geld ooit vruchten zal dragen. De grond is op de meeste plaatsen zéér arm. De passaat-wind blaast alles dood. Wij gelooven niet, dat er voldoende water vergaard kan worden, om de hopelooze woestenijen te kunnen irrigeeren."

Men zegt verder: — De plantages, waar thans op deze wijze gewerkt wordt, liggen zéér gunstig. Buiten het irrigeeren vallen daar af en toe nog regenbuitjes. 't Is niet redelijk, om te meenen, dat de toestanden nu overal gelijk zullen worden. Op die bewuste plantages staan, buiten den dividiviboom, nog kokos- en kalabasboomen en er zijn er met vele honderden oranjeboomen. Door de gunstige ligging heeft het regenwater daar natuurlijke wegen en plekken gevonden.

Zooals ik reeds in den aanvang zei: de meeste planteurs of plantage-bezitters gelooven weinig practisch nut te hebben van de dammen, die, naar ik hoor, met ap- en dependenties aan de Nederl. regeering 30 à 40 duizend gulden kosten.

— Theoretisch mankeert er alleen „de regen" aan, zei me iemand. Practisch mankeert er „de practijk" aan. De oude, en half vergane dammen vernieuwen, is „all right." Enkele nieuwe dammen maken, om b. v. een groot terrein onder water te zetten, kan misschien, wanneer het regenen wil, eenig nut hebben. Ik geloof in geen dammen. Beter was het nu en voor altijd met boringen te probeeren. Eerst in het gebergte (de heuvelen) waar wel veel regenwater kan zijn door de poreusheid van den bodem, en lukt dat niet, dan in het diepste dal. Wordt het geld toch geschonken, om er voor te werken, laat men dan dat als uiterste middel probeeren, zoolang we zeewater niet tot besproeiing kunnen gebruiken!

Er was één heer, die het plan goed vond. Hij zei echter, dat hij de resultaten eerst eens af zou wachten, vóór hij als zijn meening zou te kennen geven, om op den ingeslagen weg voort te gaan. De onkosten zijn zéér groot, meende hij.

De gouverneur spreekt over het invoeren van uitheemsche planten, struiken en boomen.

— Op handelsgebied, zei de gouverneur, kan door ons weinig gedaan worden. De handigheid, de tact, het overleg van onze handelaren, staat overal hoog aangeschreven. Zij zijn misschien wel de beste kooplieden in de Antillen. Zij slaan zich door de moeilijkheden heen, die lang niet gering te schatten zijn.

De algemeene toestand is echter minder goed dan in de vorige jaren. Den kleinen luiden gaat het niet voor den wind, nu de oogsten weer mislukt zijn. Hun koopkracht is daardoor nihil. De nabij gelegen republiek Venezuela schijnt weer een hevige crisis te doorleven. Ook van daar luiden de berichten: malaise en algemeene achteruitgang. Gaat het in die staten scheef, dan plukken wij de nadeelen.

Scheepvaart en handel gaan hand in hand. Wanneer de kooplieden slechte zaken maken, lijdt het Curaçaosche proletariaat er direct onder. 't Is onbegrijpelijk voor Europeesche begrippen, hoe de negerbevolking onder zulke omstandigheden leven kan.

Ik weet het best, dat er geen spoor van „bienêtre" onder deze menschen heerscht. Toch is het een dwaasheid, om te meenen, dat de negers van gebrek omkomen. Dat komt hier niet voor. De armoede dezer menschen is niet te vergelijken, met die, welke in Nederland heerscht.

Niemand wenscht liever dan ik zelf, een algemeenen voorspoed. Daarbij varen blanken en kleurlingen goed. De kleurlingen werken hard en zijn tevreden met weinig.

Nu is het doel, om de landbouwtoestanden te verbeteren, door het invoeren van zulke planten en boomen, die onder de ongunstige Curaçaosche condities willen groeien en tieren. Wij hebben uit verschillende rijken planten over laten komen, om er proeven mee te nemen.

U hebt onze proeftuinen zeker reeds gezien?

De groote moeilijkheid is iets te vinden, dat tegelijk nuttig voor het volk en geschikt tot exploitatie in 't groot is. Als 't kan, voor export. Of een of andere plant, die als grondstof gebruikt kan worden, voor een industrie.

De maïs-oogst, waarvan het volk leven kon, wanneer die gelukt, waarmee het vee gevoed kan worden, en waardoor de algemeene welvaart stijgt, mislukt jaar achter jaar.

Zijn er nu vreemde gewassen in te voeren, die niet zoo veel regen behoeven en misschien nog grootere voordeelen voor de bevolking kunnen afwerpen, dan is Curaçao niet langer in last. Daar werken we thans voor met alle kracht.

Op mijn vraag of er al resultaten aan te wijzen waren, moest de gouverneur tot zijn leedwezen zeggen:

—Kijk eens, resultaten kunnen niet in zoo'n korten tijd verkregen worden. Vergeet u niet, dat wij onder de ongunstigste omstandigheden werken.

We probeeren met zekere katoenstruiken, die op zulken grond groeien kunnen en weinig water noodig hebben, met 'n nieuwe soort caoutchouc-boom. met sisal e. a. planten, waarmee men b. v. in Californië, Britsch-Indië en andere staten succes gehad heeft.

Zeker! de tegenvallers werken niet bemoedigend, doch ! gesteund door het moederland, hopen wij in de toekomst iets te bereiken.

Wat planters en Curaçaosche ingezetenen, die plantages bezitten, over het invoeren van vreemde planten zeggen.

Ik heb al de menschen, die ik bezocht heb, hooren zeggen: Wanneer het de eerste poging was op dit gebied, zouden wij er niets tegen hebben. Doch iedereen heeft gepoogd, om op het eigen land onder gunstiger omstandigheden vreemde struiken, boomen en planten in te voeren.

Allen komen weer daarop neer: dat de grond te schraal is, de passaat-winden te hevig zijn, dat de hooger gelegen terreinen absoluut onbeschut liggen, het gebrek van water is zóó groot, dat men in Curaçao (Willemstad) zelfs geen voorraad bezit om te drinken.

Zij gelooven niet meer.

De gouverneur beproeft het zelf al jaren met behulp van experts op landbouwgebied. Resultaat?..... Nihil.

Alle rapporten spreken jaar in jaar uit van mislukking.

De heer Van Kol meende ook, dat er iets met dit eiland te doen zou zijn. Doch laat de menschen in Holland weten, dat de condities, waarop in Curaçao iets groeien moet, zóó ongunstig zijn als op IJsland. Ook dáár wil geen boom groeien, op onze hoogvlakten evenmin.

Verschillende menschen zeiden: Ophouden met die dure vreemde-gewassen-experimenten. Met dammen op bescheiden voet voortgaan. De boer voorzien van molens, wanneer er water vergaard kan worden. Mais laten zaaien en desnoods met sisal door blijven gaan.

Andere heeren meenden: Laat de Gouverneur zich bepalen tot een paar soorten, die na vlijtig overleg met experts (liefst uit Californië of uit plaatsen, van waar men weet, dat de condities even slecht zijn) geplant of uitgezaaid kunnen worden. Laat hij dáár de resultaten van afwachten en dan bot af: er „óp" of er „onder" zeggen. Nu schermt men voortdurend met hoop-op-zegen in de toekomst.

(*Wordt vervolgd.*)

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Venezolanen in St. Michiels-baai.

Donderdag verspreidde zich in de stad het groote nieuws, dat in de St. Michiels-baai een Venezolaansche bark ten anker was komen liggen. Dr. Ferguson begaf er zich heen en bevond, dat het de *Amalia* was, van Coro naar Pto. Cabello vertrokken, doch door den sterken stroom naar hier afgedreven. Aan boord bevonden zich 15 personen, geheel zonder voedsel, water en geld. Van gouvernementswege werden zij ruimschoots van water en voedingsmiddelen, brandhout en lucifers, en zelfs een flesch rum voor de zwakke personen, voorzien. Door den Commandant der brigade werd een visschersboot gehuurd om al die zaken naar St. Michiels-baai te brengen.

Zoo weet Curaçao kwaad met goed te vergelden.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste acht dagen werden naar het fiscalaat gebracht:

168 ratten
663 muizen.

De gewone werkzaamheden gingen hun gang, terwijl men aan de Overzijde binnenshuis begonnen is.

Uit Willemstad werden uit de woningen 440 karren oude rommel en vuil, wat verbrand werd, verwijderd.

Scheepvaart.

Van 16 — 31 Juli liepen onze haven binnen:

Stoombooten	15
Goeletten	13
Bijlanders	31
Brik	1
Totaal:	60 schepen,

makende met de 49, gedurende de twee eerste weken der maand binnen geloopen een geheel van 109.

Wel valt er een kleine stijging in 't getal waar te nemen, daar de schippers elders dan in Venezuela nieuwe vrachten zochten, maar het is nog verre van het echte leven. Scheepvaart en doorvoerhandel moeten samen gaan. Zoolang er geen vracht voor de stoomschepen kan worden aangevoerd mist de scheepvaart haar eigen vaarwater.

Het is nu nog slechts zoeken.

Maar, de aanhouder wint. Ende desespereert niet! Op zoek dus naar vracht! Er liggen nog te veel schepen stil.

H. M. Gelderland.

Onverrichter zake is het Pantserdekschip Zondag van zijn zending naar La Guaira teruggekeerd.

Nederlandsche Consuls bestonden niet meer in Venezuela, daar hun een paar dagen te voren door Pres. Castro het *exequatur* was ontnomen, en met den Duitschen Gezant Baron von Seckendorff had het Bestuur van Curaçao niets uit te staan, die was alleen tijdelijk belast met de zorg voor de belangen der Nederlandsche onderdanen in Venezuela.

Bot weg werd aldus den Commandant van H. M. Gelderland geantwoord, toen deze, na de officieele begroeting van den havenmeester in ontvangst genomen te hebben, het doel zijner zending mededeelde. Vruchteloos werd beproefd communicatie met den wal te krijgen; op de minste beweging aan boord werd gelet, en alle verbinding met den wal onmogelijk gemaakt.

Naar ons werd medegedeeld dreven sloepen met gewapende manschappen rondom de *Gelderland* en stonden de gewapende troepen op de pier, in het fort en achter de kanonnen opgesteld.

's Middags kwam er zelfs een versterking van troepen uit Caracas.

Commandant van Asbeck liet den schoorsteen neer, het zonnedek wegnemen, de poorten sluiten, de kanonnen laden en richten, kortom alles

in gereedheid brengen voor een mogelijk verweer.

Ofschoon onze *Gelderland* er maar alleen lag, scheen toch de houding van den Commandant ontzag in te boezemen. Alles bleek maar bangmakerij; de *Gelderland* bleef rustig liggen en kon kalm vertrekken.

J. H. de Reus.

Woensdagmorgen werd Z.H.E.G. door den Gouverneur persoonlijk afgehaald van de quarantaine-inrichting. 's Avonds was er diner ter zijner eere op het Gouvernements-huis, waar Z.H.E.G. ook logeerde. Donderdagavond vertrok de Heer DE REUS met de *Christiansted* naar Trinidad, uitgeleid door H. M. *Gelderland*, die buitengaats ging liggen om de saluutschoten te lossen en toen weer binnen kwam.

Werkverschaffing.

Op verzoek van den H.E.G. Heer Gouverneur werd uit Nederland een crediet toegestaan tot werkverschaffing der werkloozen.

De wijk- en districtmeesters zijn aangezocht aan het Bestuur een voorstel te doen, hoe het best dit geld zal besteed worden.

Wij achten genoemde Heeren allezins tot oordeelen bevoegd, maar meenen des niettemin hun aandacht te mogen vragen voor het ingezonden stuk van den Heer J. H. B. G. dat een paar weken geleden in *De Vrijmoedige* verscheen. Daarin wordt het bevorderen der hoedenindustrie voorgesteld als een practisch middel voor werkverschaffing. Niet alleen zijn de mannen zonder werk, maar de vrouwen en kinderen lijden daardoor gebrek. Als er nu op een of andere wijze werk verschaft kon worden aan de mannen, maar tegelijk ook aan de vrouwen, door de hoedenindustrie, komen de hulpbehoevende huishoudens zeker in beteren doen. Daarenboven zou dan het Gouvernement het in de hand hebben het vlechten van *goede* hoeden te bevorderen, door, na stroo kosteloos te hebben uitgedeeld, voor de goede hoeden betere prijzen te betalen, of alleen deze op te koopen. Zoo zou ongemerkt een hoog noodige hoedenkeur worden ingevoerd, welke keur ook in betere tijden van kracht kan blijven, omdat het volk er dan aan gewend is. Een der hoofdoorzaken van het verloopen der hoedenindustrie was steeds het verzenden van minder goede hoeden. Door een hoedenkeur van Gouvernementswege zou dit in het vervolg voorkomen kunnen worden.

De minderwaardige moeten als minder, de beter afgewerkte als beter gekocht en verkocht worden.

Met des te meer klem meenen wij op dergelijke werkverschaffing, welke het armere huishouden ten goede komt, te moeten aandringen, daar volgens *De Cur. Cour.* reeds werk verschaft werd in de benedendistricten en op Bonaire, en nu komen juist van die districten en van Bonaire aanhoudende klachten over groote armoede en ziekte. De particuliere liefdadigheid kon niet voldoende hulp bieden. Op Barber en Bonaire lijden verschillende menschen aan scheurbuik. Kortelings stierven aan deze ziekte op Bonaire drie vrouwen, die, na moeder te zijn geworden, geen middelen hadden om weer op krachten te komen.

De Curaçaosche Courant.

De Heer C. GORSIRA brengt ter kennis van het algemeen, dat hij met ingang van 1 Aug. *De Curaçaosche Courant* met de daaraan verbonden *Drukkerij* heeft overgenomen.

Het nummer van gisteravond zag er uitstekend uit. Met genoegen zal menigeen gelezen hebben, dat de schrijver van het „Politiek Overzicht," die reeds gedurende zoovele jaren zijn taak met eere vervulde, zich wederom bereid verklaard heeft die rubriek op zich te nemen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen een exemplaar van het *Diario de Panama*.

Regenval.

Gedurende de maand Juni

		mM.
Fort Amsterdam		6,3
Plantage Savonet		0
„	Knip	0,5
„	Klein Sta. Martha	1
„	Siberie	0
„	Cas Chikitoe	0
„	Gr. St. Joris	3,5
„	Fuik	4,5
	Hoffi abao	22
	Sta. Rosa	7
	Beekenburg	4,5
„	Noordkant	2,5

Nieuwe Dokter.

De heer GEORGE R. HOPKINS is voor een jaar belast met de functien van gouvernements-geneeskundige in de kolonie Curaçao werkzaam gesteld en op Saba.

A. N. V.

Bestuursvergadering van den 24sten Juli 1908, gehouden ten huize van den Heer Dr. M. C. HENRIQUEZ.

Tegenwoordig alle leden, met uitzondering van den Voorzitter en den Heer H. P. DE VRIES.

De ondervoorzitter, die de vergadering leidt, spreekt een woord van dank uit voor de kostelooze toezending door het hoofdbestuur van 100 portretten van H. M. de Koningin, die uitstekende diensten heb ben bewezen bij het aanwerven van nieuwe leden.

Uitgave 12 van het A. N. V. „Wat wil het Algemeen Nederlandsch Verbond?" wordt door den Secretaris ter tafel gebracht en op zijn voorstel wordt besloten te trachten hier eene jongelieden-afdeeling te stichten; hiertoe zal de hulp worden ingeroepen van den Heer Schoolopziener en van de Hoofden der verschillende scholen op het eiland.

De Secretaris deelt mede, dat de volgende stukken ingekomen zijn:

No. 1 van „De Boodschapper", orgaan van de Nederlandsche Vereeniging, de Hollandsche Club, de Nederlandsche Kamer van Koophandel, de Nederlandsche Zangvereeniging en de Afdeeling van het Algemeen, Nederlandsch Verbond, welk orgaan in Johannesburg tweemaal per maand kosteloos wordt verspreid.

Een vlugschrift: De toekomst in en de opleiding voor den Nederlandschen en Indischen Landbouw en het Boschwezen, van de Studenten-Afdeeling Wageningen van A. N. V.; dit vlugschrift zal den Heer landbouwkundige op Curaçao ter inzage worden toegezonden.

No. 3, 4de Jaargang, „Ons Volksbestaan".

Brief van dank van den Heer C. J. KRIJT voor het behoud der studiebeurzen voor zijne zoons.

Brief van den Heer G. B. DUSSEL, waarbij wordt medegedeeld, dat hij gaarne in briefwisseling zal willen treden met den Heer C. M. J. te TISMEER te Tak-Tak.

Rapporten over de vorderingen en het gedrag van de Jongeheeren:

Neptali Henriquez, Frans Krijt, Herman Krijt, C. Sintiago, (2de kw.) L. Conner (1ste kw.)

Diverse stukken voor een Arubanummer van Neerlandia.

De Secretaris deelt mede, dat het uitgeven van afzonderlijke nummers voor de verschillende eilanden besproken wordt door het Hoofdbestuur en den Heer Snijders.

De Secretaris deelt voorts mede, dat aan het verzoek van de Afdeeling Aruba, om aan het Hoofdbestuur te vragen het adres van den Secretaris der Afdeeling op te nemen onder de adressen in Neerlandia is voldaan; dat het Hoofdbestuur een pakje heeft gestuurd, inhoudende de handschriften van de schrijvers, die aan het Bonaire-nummer hebben medegewerkt en dat die stukken ter beschikking van belanghebbenden zijn; dat door hem, Secretaris, aanbevelingsbrieven zijn gegeven aan den Heer J. A. Gravenstein, correspondent van het Verbond op St. Martin. die wegens vertrek naar andere landen het correspondentschap niet langer kan waarnemen; dat uit Suriname ontvangen zijn 200 brochures „De toekomst van Curaçao als wereldhaven", die door het Bestuur, ingevolge verzoek van den Heer Secretaris van de Groep Suriname te koop zijn aangeboden en waarvan de opbrengst voor de helft ten bate van onze kas zal komen; dat van Mevr. van Grol-Meyers belangrijke inlichtingen zijn ontvangen, omtrent nasporingen, die zij op dezerzijdsch verzoek gedaan heeft in de archieven van St. Eustatius; dat de Kommandant der Troepen en van het Garnizoen, de Heer Hinrichs, bij zijn vertrek naar Nederland schriftelijk ontslag heeft ge vraagd als lid onzer afdeeling.

Het Bestuur besloot op deze vergadering:

Bij te dragen tot het geven van een St. Nicolaasfeest op Aruba;

Aan Mevrouw van Grol-Meyers een voor de bibliotheek van St. Eustatius aangevraagde kast te sturen.

Aan de boeken-Commissie in Rotterdam toe te kennen eene jaarlijksche bijdrage van tien gulden.

Zoolang de kas het toelaat, eene tegemoetkoming te geven aan den jongen George Croes, om hem in staat te stellen aan de ambachtsschool op Sta. Rosa, alhier, 't smidsvak aan te leeren.

De vertegenwoordigers in Nederland te verzoeken een woord van dank te richten aan Dr. Nicolai voor de hulp, die hij aan den in Nederland voor onderwijzer studeerenden jongeling Veeris verleend heeft.

Het voorstel van den Heer Boeke, vertegenwoordiger in Nederland, strekkende om den jongeheer Veeris, die wegens een oogziekte vertraging in zijne studie heeft ondervonden, zijne studie te laten voltooien, te steunen.

Door terugkomst van Pastoor Delgeur, onzen vertegenwoordiger in Nederland, moest in de opengevallen plaats worden voorzien en werd met algemeene stemmen tot Vertegenwoordiger benoemd de Heer J. A. Snijders Jr., die de Vereeniging zulke uitnemende diensten heeft bewezen, toen hij de betrekking bekleedde van Secretaris dezer Afdeeling.

Pastoor Delgeur, die onze belangen bij het Hoofdbestuur op voortreffelijke wijze heeft behartigd, heeft de volste aanspraak op de erkentelijkheid van de Afdeeling en het Bestuur besloot dan ook hem schriftelijk den dank der Afdeeling over te brengen.

Het Bestuur besloot zoo spoedig doenlijk als algemeene vergadering te houden eenen muziekavond met lezing. Den heer J. A. Snijders Jr. zal worden verzocht passende Nederlandsche liederen voor die gelegenheid uit te zoeken.

Onder dankbetuiging voor de vele en gewichtige diensten door de Heeren J. A. Gravenstein en J. A. P. Thielen als correspondenten op St. Martin en Saba, respectievelijk, bewezen, worden met algemeene stemmen tot correspondenten benoemd den Heer F. K. Thielen, Gouvernements-ambtenaar op St. Martin, en den Heer P. L. Gorsira, waarnemend Gezaghebber op Saba.

Buitenland.

Amerika-Venezuela.

In de Nederlandsche Bladen van 14 Juli ll. lazen wij:

—Uit Washington wordt aan de Engelsche bladen geseind, dat het afbreken der diplomatieke betrekkingen tusschen de Vereenigde Staten en Venezuela nog geen vrees behoeft te doen ontstaan voor een oorlog. Vermoedelijk zal nu tusschen de Vereenigde Staten en Venezuela eenzelfde toestand komen te bestaan als tusschen Frankrijk en Venezuela. Frankrijk heeft sinds geruimen tijd te Caracas geen diplomatieken vertegenwoordiger.

Het conflict tusschen Washington en Caracas beteekent niet, dat de handelsbetrekkingen zullen worden afgebroken.

De Heer G. SIMONS, Correspondent van *De Telegraaf* schreef uit

New-York, 24 Juni.

In mijn brieven over Venezuela en den president Cipriano Castro heb ik duidelijk doen uitkomen, dat er vroeger of later een eind zou komen aan deze toestanden. Heden publiceeren alle couranten, dat de Amerikaansche gezant, minister J. Sleeper, uit Caracas vertrokken is naar Porto Cabello, om van daar per kanonneerboot „Marietta" naar Noord-Amerika te gaan.

Buitenlandsche Zaken geeft heden een rapport aan de dagbladen, waarin gezegd wordt, dat de Amerikaansche gezant vertrekt, wijl hij gedurende zijn driejarig verblijf te Caracas geen enkele maal gelijk voor zijn regeering heeft gekregen. De Venezolaansche vertegenwoordiger te Washington kon geen enkel bericht geven, wijl de Amerikaansche gezant de Unie niet méér vertegenwoordigde.

In de reeds gepubliceerde brieven stond, dat de geschillen tusschen Noord-Amerika en Venezuela zoo menigvuldig waren, dat er ten slotte 'n ultimatum naar de Zuid-Amerikaansche republiek gezonden werd. Maar ook dit diplomatieke paardemiddel had al even weinig effect.

Het is algemeen bekend, dat Noord-Amerika in den tijd, toen de Europeesche machten met klem verzochten om recht voor de belangen hunner onderdanen, Venezuela gesteund heeft. De Europeesche naties vragen, en niet ten onrechte, aan Noord-Amerika, dat het de internationale belangen, die heilig zijn voor elke mogendheid, aan de regeering van Venezuela voor zal dragen. Dat het mee zal werken om de toestanden te verbeteren, niet alleen bij pest of andere ziektegevallen, die gevaar opleveren voor alle landen, maar ook tegelijk voor de zéér gegronde grieven, die de Europeesche machten hebben tegenover Venezuela".

De Heer SIMONS vraagt dan verder:

KOMT ER OORLOG?

„De kruik gaat zoolang te water, tot zij breekt". Castro, de Napoleon van Zuid-Amerika, zooals hij zichzelf laat noemen, speelt al jaren een gevaarlijk spel. Eerst heeft hij zich tegenover de Europeesche mogendheden gedragen, als een imperator. Hem gingen de belangen van andere naties absoluut niet aan. Hij deed wat hij wilde, en als één van die oude roofridders bleef hij in Caracas zitten; een plaats, die niet of bijna niet door een leger te bereiken is. Aan zijn zijde was alleen het recht. Zijn rechters wisten alleen, hoe de zaken toe waren gegaan. In zijn lijforgaan „El Constitucional" schold hij er lustig op los.

Nederland heeft al meermalen gevoelig te lijden gehad onder de behandeling van den president. Uit Willemstad (Curaçao) komt het bericht, dat minister De Reus geprotesteerd heeft tegen verschillende decreten, die den handel met Curaçao zéér bemoeilijken en onze scheepvaart op de kusten van Venezuela dwarsboomen. Hier wordt gezegd, dat de toestand tusschen beide rijken al even gespannen is. Minister De Reus wacht op orders uit Den Haag. Het laatste vooral met de zeilschepen, die door een Venezolaansche oorlogsboot in open zee beschoten werden en daarna opgebracht zijn, heeft ook in de Vereenigde Staten een slechten indruk gemaakt. Men weet hier algemeen op welke hondsche wijze de kapitein en de bemanning van dergelijke schepen behandeld worden in de gevangenissen van Venezuela. Verder is het bekend, dat diezelfde schippers, hoewel ze geen contrabande vervoerden, nooit aanspraak kregen op vergoeding!!

Minister De Reus, die buitengewoon op de hoogte is van de toestanden in Venezuela, en „persona grata" was bij den president Cipriano Castro, heeft mij persoonlijk gezegd, dat de handelwijze tegenover de bemanning en den kapitein van dus wederrechtelijk gepraaide en opgebrachte Hollandsche schepen zéér te misprijzen was. Hij deed alle moeite, om voor onze landslieden recht te verkrijgen, maar meestal werden zijn klachten ongegrond verklaard!

't Zal wel niemand verwonderen, wanneer de Unie nu eens ferm in zou grijpen. Edoch, in mijn brieven publiceerde ik reeds, hoe vreeselijk bezwaarlijk het voor Noord-Amerika zal zijn, om Castro op zijn plaats te zetten. Hier maakt men alles in gereedheid, om voor elk oogenblik klaar te staan. Of men er echter toe komen zal, juist in den tijd van een presidentscampagne en de nog altijd zwaar drukkende malaise, om tegen Venezuela te ageeren, wordt van bevoegde zijde sterk betwijfeld.

Castro's eigen positie is op 't moment niet zóó sterk meer. Hij heeft veel van zijn vroegere populariteit ingeboet. Men zegt, dat er in Columbia een politiek komplot bezig is, om tegen het najaar de huidige regeering onderstboven te gooien.

De namen van presidenten in spé worden al genoemd, waaronder die van J. V. Goméz, Nicolás Rolando en Gregorio S. Riera aan 't hoofd staan."

DE AMERIKAANSCHE BLADEN VAN JONGEN DATUM, LATEN ZICH NOG IETS WAT STERKER UIT:

New-York Herald 18 Juli 1908.

Vijanden van Castro dreigen met revolutie.

De openbaarmaking in de *Herald* van een brief, waarin werd medegedeeld, dat Generaal Nicolás Rolando van Venezuela, bezig was een nieuwe revolutie tegen President Castro in New-York op 't getouw te zetten, trok algemeen de aandacht onder de hier woonachtige Zuid-Amerikanen en veroorzaakte veel beweging van menschen in het huis van Generaal Rolando in de Boven-Westzijde.

Hij heeft alle gedachten aan revolutie op zij gezet, echter slechts voor den tijd dat zijn dochtertje gevaarlijk ziek is. Zij werd verleden week geopereerd in een hospitaal alhier. Men zegt, dat zij vooruitgaat. Gral. Rolando en zijne vrienden weigeren zich uit te laten over Venezolaansche zaken. Doch al zwijgen zij, hunne vrienden erkennen openlijk, dat er iets broeit en dat men het er algemeen voor houdt, dat de vijanden van Castro nu zulk een schoone kans hebben, om een inval in Venezuela te doen, als zich gedurende de regeering van Castro nog niet heeft aangeboden.

Voortdurend gaan menschen bij Rolando in en uit; verscheidene komen in automobielen. Dit niet–zien op uitgaven, wordt door de omwonende Amerikanen, die goed bekend zijn met de gewoonten der Zuid-Amerikaansche revolutionairen, beschouwd als een teeken, dat de zenuwen van den oorlog ten laatste beginnen te werken en zij ontwikkeling vragen.

Hoe stiller men is in zulke omstandigheden, hoe dichter de oplossing nabij is. De Rolando-partij nu houdt zich zóó stil, dat men gelooft, dat werkelijk iets op het punt is van te gebeuren. De beambten in het Venezolaansche Consulaat deelen deze meening niet. Een vertegenwoordiger van den Consul zeide zelfs, dat men niet het minste gewicht moet hechten aan het bericht, dat Gral. Rolando een groote expeditie tegen Venezuela aan 't voorbereiden is.

„Het is op de eerste plaats niet „waar en al was het waar, dan zou „de onderneming nooit van eenig gewicht kunnen zijn" was zijne verklaring.

Rolando is in het consulaat zeer goed bekend en men spreekt niet op een vijandigen toon over hem.

Gral. Rolando was een van de voornaamste aanvoerders in de Matosrevolutie in Venezuela; hij was altijd een man, die in New-York de aandacht trok en kapitaal kon krijgen voor revolutionaire tochten. Hij en de meeste revolutionaire leiders kregen na het mislukken der Matosrevolutie genade en hij keerde terug naar zijn plantage bij Barcelona (Venezuela) nu een jaar of drie vier geleden. Hij was daar in Februari j.l. toen zijne vrienden in Caracas hem een boodschap zonden, dat hij bij Gral. Castro was aangeklaagd als deelhebbend in een nieuw revolutionnair complot. Hij vluchtte dadelijk en na een reis van drie dagen in een open boot bereikte hij Curaçao, vanwaar hij naar New-York kwam. Bij zijn aankomst alhier, zeide hij, dat hij graag naar Trinidad zou gegaan zijn, om daar zijn handel voort te zetten, maar kon daar niet komen, omdat alle booten, die tusschen Curaçao en Trinidad varen, Venezolaansche havens aandoen. Zijn broer Armando is uit Europa hier bij hem gekomen. Generaal Rolando is een man op jaren, levendig en met een intelligent uiterlijk; hij heeft al de fijne manieren van een ouderwetschen Spaanschen hidalgo.

NEW-YORK HERALD 22 JULI.

Willemstad 21 Juli.

De Amerikaansche stoomboot Maracaibo, die van hier den 19den uitvoer naar Pto. Cabello is dezen morgen met elf passagiers teruggekeerd, omdat haar op last van Gral. Castro de haven geweigerd was.

De mail werd nochtans afgegeven en opgenomen. Er loopen ernstige geruchten, dat de bubonische pest opnieuw te Caracas en La Guayra is uitgebroken. Pto. Cabello is volmaakt vrij van pest.

NEW-YORK HERALD 22 JULI 1908.

Caracas 4 Juli.

Gissingen doen in Caracas de ronde met betrekking tot de vraag welke richting de Amerikaansche Regeering zal volgen, nu de afbreking der diplomatieke betrekkingen de noodzakelijkheid heeft geschapen om handelend op te treden, ten einde het Amerikaansche prestige hoog te houden, niet enkel in Venezuela, maar ook in de andere Republieken. Algemeen gelooft men, dat Frankrijk niet handelend is opgetreden tijdens het Taigny-incident, tengevolge van een of andere toezegging uit Washington, dat de tijd wel zou komen, om alle rekeningen met Venezuela te vereffenen. In de Fransch-Venezolaansche quaestie boden de Ver. Staten hunne bemiddeling aan, die echter door Venezuela verworpen werd. Die bemiddeling wordt ook gevraagd door de vrienden van de lucifer- en zoutmonopolies, twee concessies kort geleden vernietigd; zij wachten alleen op het handelend optreden van Amerika. Intusschen is het mokkende Columbia wachtend op de kans, om een revolutie te steunen.

Dat Pres. Roosevelt, alvorens af te treden, eenig middel zal vinden om President Castro te dwingen Amerika's eisch tot arbitrage in de Amerikaansche vorderingen aan te nemen, een eisch, die zoo herhaaldelijk gedurende de laatste jaren gedaan is, wordt algemeen aangenomen. Maar ook is het zeker, dat zoo iets niet verkregen kan worden door vreedzame maatregelen en het zal geen gemakkelijke taak zijn met Pres. Castro te onderhandelen, die bij menige gelegenheid getoond heeft, dat hij zijn eigen inzichten heeft en een hardnekkigen wil.

BOETE VAN $ 5.000.000.— Toen het Hoog Gerechtshof de vorige week de beslissingen bevestigde van de lagere rechtbanken, die de N. York en Bermudez Compagnie veroordeelden tot betaling van vijf millioen dollar wegens medeplichtigheid aan de Matosrevolutie, kwam het meest geruchtmakende van alle tegen buitenlandsche maatschappijen gevoerde processen tot een eind. De Asphalt Trust moet nu zijn laatste hoop alleen stellen op het Staats–departement en den laatsten strijd uitvechten te Washington.

Deze eind–uitspraak van het Hoog Gerechtshof te Caracas, volgend zoo kort op het terugroepen van de Amerikaansche Legatie, ziet er uit als een demonstratie van Pres. Castro, dat noch hij, noch zijne rechtbanken zijn bang gemaakt door de handelwijze der Ver. Staten.

De *General Asphalt Company*, de trust, die de New-York and Bermudez Company heeft opgeslorpt, moet nu haar laatste troef uitspelen, en als zij niet spoedig Pres. Roosevelt kan overhalen, dwangmaatregelen te nemen, tegen Venezuela, loopt zij gevaar, haar groot asfalt-meer, dat millioenen dollars waard, is weldra onder den hamer te zien brengen.

Dan komt het voor altijd in de handen harer concurrente de *A. L. Barber Asfalt Compagnie*, die reeds de 100.000 ton asfalt heeft opgekocht, die gedurende de laatste 4 jaren zijn uitgegraven door den laatsten Sequester van de bezitting, Mr. A. H. Carner, die een vennoot is van Mr. A. L. Barber, waarvan sprake is.

Ofschoon Mr. Carner schijnbaar bij President Castro in ongenade gevallen is, zooals blijkt uit zijne verwijdering uit den post van Ontvanger van het Bermudez-meer en uit het optreden van het Venez. Gouvernement tegen hem, had Mr. Barber op zijne laatste reis naar Caracas succes in het verkrijgen van het recht om door te mogen gaan met het koopen van de uitgravingen. Hij verkreeg dat recht van den nieuwen ontvanger, ofschoon tegen den hoogen prijs van $ 7 per ton vrij aanboord te Guanoco. Dit beteekent toch nog geen algeheele breuk van betrekkingen.

Sommige personen nemen het optreden tegen Mr. Carner niet ernstig op. Kort geleden is nog een stoomjacht te zijner beschikking gesteld, om hem in staat te stellen het asfalt meer te bezoeken en Mr. Carner is weer te Guanoco.

(Wordt vervolgd.)

Advertentien.

DOOR mijn spoedig vertrek niet meer in staat geweest zijnde persoonlijk van allen afscheid te kunnen nemen, zeg ik al mijne vrienden langs dezen weg vaarwel.

Met hartelijken dank voor de ondervonden vriendschap en gastvrijheid, welke steeds in dankbare herinnering zullen blijven.

A. J. DIJKEMA.

Officier van Adm. 2e kl.

CURAÇAO AERATED WATER Co.

biedt de Limonades door ons bereid, die zoo bekend zijn wegens hun goeden smaak, te koop aan, ook Seltzer- Vichy en Lithia water volgens de wetenschap bereid, met gedistilleerd water en vrij van organische stoffen.

Door ons wordt gewaarborgd, dat de gebruikte mengsels van de zuiverste soorten zijn.

Ter beschikking van onze begunstigers zijn briefkaarten gratis verkrijgbaar waarmede met weinig moeite de verlangde soorten kunnen worden besteld.

Bestelling van minstens 1 doz. fleschen wordt door ons thuis bezorgd.

Wij hebben een contract met een beroemd fabrikant in Belfast gesloten en gebruiken steeds zijne essences en bereidingswijze bij het maken van Engelsche soda-water en Ginger Ale.

4—1.

S. S. „CHRISTIANSTED".

Vaarplan voor Juni-September 1908.

VERTREK VAN		Jun	Juli		Aug
Curaçao	Maandag, v. m..	22	20		17
Bonaire	„ n. m.	22	20		17
Curaçao	Dinsdag, n. m...	23	21		18
Aruba	Woensdag, n. m.	24	22		19
Curaçao	Dond. vm. of nm	25	23		20
Bonaire	„ n. m. of	25	23		20
	Vrijdag v. m.....	26	24		21
St. Thomas	Maandag	29	27		24
St. Martin	Dinsdag, v. m....	30	28		25
Saba	„ middag	30	28		25
St. Eustatius	Woensdag, v. m.	Juli 1	29		26
St. Kitts	Donderdag v. m.	2	30		27
St. Eustatius	„ n. m.	2	30		27
Saba	Vrijdag, v. m....	3	31		28
St. Martin	„ middag	3	31		28
St. Bart	(facultatief) ...		Aug		
St. Thomas	Zaterdag, v. m...	4	1		29
Bonaire	(facultatief)...				
Curaçao	Dinsdag, n. m....	7	4	Sept.	1
Aruba	Woensdag, n. m.	8	5		2
Curaçao	Dond. vm. of nm	9	6		3
Bonaire	Vrijd. vm. of nm.	10	7		4
AANKOMST TE					
Curaçao	Vrijdag, n.m. of	10	7		4
	Zaterdag, v. m.	11	8		5

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1908.		Zulia		Mareb.		Zulia
Vertrekt van NEW-YORK	Juli 18	Juli 25	Aug. 1	Aug. 8	Aug. 15	Aug. 22
Komt aan te LA GUAIRA	27	Aug. 1	10	15	24	29
Vertrekt van „	27	3	10	17	24	31
Komt aan te PTO. CABELLO	28		11		25	
Vertrekt van „	28		11		25	
Komt aan te CURAÇAO	29	4	12	18	26	Sept 1
Vertrekt van „	29	4	12	18	26	1
Komt aan te MARACAIBO	30	5	13	19	27	2
Vertrekt van „	Aug. 2	8	16	22	30	5
Komt aan te CURAÇAO	3	9	17	23	31	6
Vertrekt van „	3	9	17	23	31	6
Doet PTO. CABELLO aan	4		18		Sept. 1	
Doet LA GUAIRA aan		10		24		7
Komt aan te NEW-YORK	12	17	26	31	9	14

C. PERRET GENTIL,

eigenaar van het prachtige huis

„PUERTO RICO"

zoo net, keurig, fijn en sterk door hem gebouwd, biedt hetzelve te koop aan voor iets minder dan de helft van den kostprijs.

Dit huis, met alles van koper, wat in andere huizen van ijzer is, bestaat uit:

Een voorzaal,
Een zaal,
Een achterzaal,
Drie gaanderijen,
Acht slaapkamers,
Een groote, eetzaal in communicatie met provisiekamer en keuken,
Verscheidene badkamers en privé's, in communicatie met de slaapkamers,
Een marmeren patio en marmeren stoepen, bijna rondom het huis,
Drie bedienden–kamers,
Wasch- en strijkkamers,
Een vóór, twee achter en twee zijkoralen met boomen,
Een wagenhuis voor twee of drie wagens,
Vijf depôts, die als huurhuisjes kunnen dienen,
en Een bijzonder groote boven- en onderaardsche regenbak met reservoir en pomp en waterleiding overal, zijnde de regenbak van een inhoud van plus minus 70.000 gallons water.

Het huis zeer hoog gebouwd, met zeer groote deuren en vensters, en daardoor met goede ventilaties overal, is zeer gezond, heeft een prachtig uitzicht over de stad, de haven en de zee en moet aan elken kooper bevallen, die hetzelve zal willen bezichtigen en onderzoeken en daartoe wordt hij sinds heden gemachtigd door den eigenaar

C. PERRET GENTIL.

Curaçao, den 18 Juli 1908.

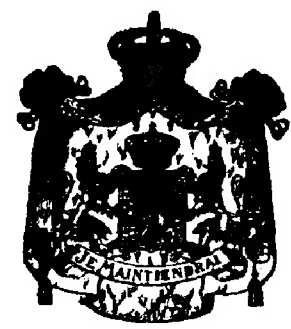
3—3

Photographische Inirchting.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
„ Chicago 1893, en
„ Curaçao, Eerste Prijs Eere medaille, 1904.

Curaçao, Waterkant, Otrabanda.

Pa toer hende leza.

„La Habanera" e cigarfa aki, tantoe gustá i solicitá pa humadornan di bon gustoe, a jega aki coe vapor alemán „Westphalia,, asina ta, koe hende koe kier huma bon i barata, por solicita nan cerca su Agente na Caja Grandi di Punda, koe ta firma aki bao, i na toer Establecimiento di Provision i Licor.

Curaçao, 15 Juli, 1908.

ARTURO R. MYERSTON,

Agente Exclusivo.

4

LONGMAN & MARTINE
NEW YORK, U. S
De Venta Por
Almacen

DE TOEKOMST VAN CURAÇAO

als

Nederlandsche Wereldhaven

in

West-Indie.

LEZING

gehouden in eene bijeenkomst

van de

Groep Suriname

van het

Algemeen Nederlandsch Verbond

door

J. C. LOMAN

Civiel-Ingenieur.

Te bevragen

DRUKKERIJ VAN DIT BLAD.

Prijs f 0,25.

„CURAÇAO in 1803-1804,

DOOR

P. A. EUWENS, O. P.

formaat groot 8°.—83 bladz.

Prijs f 0,50.

De opbrengst strekt ten voordeele der nieuwe kerk op Rincon.

Verkrijgbaar aan de drukkerij van het

APOSTOLISCH VICARIAAT.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO